

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра німецької філології

Силабус навчальної дисципліни

ХУДОЖНІЙ ПЕРЕКЛАД

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма
«Німецька і література, англійська мова, переклад»

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.043 Германські мови та літератури
(переклад включно) (перша – німецька)

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «30» серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ - 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Практика усного/письмового перекладу
Викладач (-і)	Ткачівська Марія Романівна
Контактний телефон викладача	+38(0342)59-61-41
Е-mail викладача	maria.tkachivska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	понеділок 15:00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Курс «Художній переклад» передбачає засвоєння видів і типів перекладу. Студенти мають можливість розрізняти жанрово-стилістичні особливості (ознаки) різних типів тексту. На завершальному етапі вивчення основної іноземної студенти оволодіють здатністю аналізувати не тільки переклад тексту художнього твору, але й особистість автора, суспільно-історичну ситуацію, літературний напрямок. Курс спрямовано також на розвиток здатності студентів самостійно набувати і удосконалювати знання та вміння шляхом пошуку, читання і аналізу текстів. У процесі здійснення перекладу важливо попередити помилки, що виникають через схожі, хоча насправді відмінні явища в межах кожного аспекту іноземної та рідної мов.</p> <p>Вивчення курсу “Художній переклад” покликане запобігти інтерференції української мови на іноземну та навпаки.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення курсу є забезпечення студентів знаннями з теорії художнього перекладу, фахової термінології та практичними навичками для аналізу перекладів художніх творів і подальшого самостійного здійснення перекладів окремих уривків художніх та поетичних текстів. Метою курсу передбачено розкрити загальні питання теорії перекладу; ознайомити студентів з основними моделями та закономірностями процесу перекладу; забезпечити глибоке засвоєння видів і типів перекладу та їх використання для правильного (адекватного) відтворення значень комунікативних одиниць мовою перекладу; навчити студентів розрізняти жанрово-стилістичні особливості (ознаки) різних типів тексту; навчити студентів розрізняти і використовувати різні види трансформацій; розглянути специфіку перекладу окремих розрядів лексики та сполучуваність слів у процесі перекладу; ознайомити студентів з поглядами найвидатніших перекладознавців на поняття і термін "переклад"; загострити увагу студентів на термінологічній ущербності термінів "адекватний переклад", "еквівалентний переклад" та ін.; показати багатство виражальних засобів української мови; ознайомити студентів із труднощами перекладу безеквівалентної лексики, сленгу, жаргону, молодіжної лексики; розглянути способи перекладу фразеологічних одиниць; розвинути у студентів навички вибору перекладацького інструментарію для відтворення лексичних та фразеологічних одиниць при перекладі.</p>	
4. Програмні компетентності	
<p><u>Інтегральна компетентність:</u> Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.</p> <p><u>Загальні компетентності:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. • Здатність працювати в команді та автономно. 	

- Здатність спілкуватися німецькою мовою.
Фахові компетентності:
- Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів німецької мови для досягнення запланованого прагматичного результату.
- Здатність формулювати різноманітні тематичні питання/ проблеми в галузі перекладознавства, виокремлювати їх серед загальних тематичних питань/ проблем лінгвістичної науки.

5. Програмні результати навчання

- Впевнено володіти державною та німецькою мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування, презентувати результати досліджень державною та німецькою мовами.
- Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.
- Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	-
практичні заняття	30
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова / вибіркова
3	035 Філологія	2	В

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема №1 ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ 1. Статус художнього перекладу в перекладознавстві. 2. Труднощі перекладу художніх текстів. 3. Проблема адекватності та еквівалентності перекладу. 4. Моделі перекладу. Способи та прийоми перекладу художніх творів.	-	6	12
Тема №2 Творча особистість перекладача як суб'єкта міжкультурного посередництва. 1. Індивідуальний стиль перекладача й особа автора. 2. Сучасні українські перекладачі та їх переклади. Сучасні зарубіжні перекладачі (С.Штьор, А.Вольдан, К.Дате, К.Бруннер, А.Кратохвіль та ін.).	-	4	8
Тема №3 Автор перекладу – це співтворець тексту? 1. Тактики вірності перекладу та прерогативи кожного перекладача. 2. Креативний переклад і трансляторні пастки. 3. Проблема неперекладності і що з нею робити? 4. Шкала якості перекладу.	-	4	8
Тема №4. Особливості відтворення українських фразеологізмів німецькою мовою	-	6	12

<p>на основі їх походження.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вплив символіки конотативних значень фразеологізмівна вмотивованість їх значень. 2. Співвідношення вмотивованості ФО української і німецької мов. 3. Відтворення ФО з компонентом-зоонімом. 4. Відтворення ФО з компонентом-соматизмом з точкизору їх етимології. 5. Вплив національно-культурної специфіки на значення фразеологізмів. 			
<p>Тема №5. Особливості перекладу реалій.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Реалія і переклад. Відомі лінгвісти про перекладреалій. 2. Національно-культурна специфіка реалій. 3. Побутові реалії, етнографічні і міфологічні реалії, реалії світу природи, реалії державно-адміністративногоукладу та суспільного життя, ономастичні реалії, асоціативні реалії у текстах українських письменників і їх відтворення німецькою мовою. 4. Специфіка реалій у перекладах творів німецькихписьменників. 5. Реалія та фольклор і їх переклад. 	-	6	12
<p>Тема №6. Переклад поезії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості перекладу поезії. 2. Труднощі перекладу поезії. 3. Відтворення малюнків, образів, алюзій у віршах. 4. Римований вірш та верлібр і їхній переклад. 	-	4	8
ЗАГАЛОМ:		30	60
7. Система оцінювання навчальної дисципліни			
<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.</p> <p>Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється за курс, становить 100 балів і є сумою балів за виконання практичних завдань, підсумкове тестування, самостійну роботу.</p> <p>Студент, який не набрав 25 балів, до заліку за відомістю №1 не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент користується повторним правом отримати допуск на складання іспиту за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань).</p>		
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Передбачено одну письмову підсумкову роботу (переклад художнього тексту - максимум 10 балів) та дві поточних (переклад поетичного та уривок художнього тексту – максимум по 5 балів кожна).</p>		
<p>Практичні заняття</p>	<p>Оцінюється відвідуваність усіх занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 30 балів розраховується як</p>		

	середнє арифметичне усіх занять з ваговим коефіцієнтом 2.
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується активність студента під час семінарських занять; присутність студента на заняттях, пропуски занять без поважних причин, а також результати відпрацювання пропущених з поважних причин занять.</p> <p>При виставленні заліку (мінімум 50 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час контактних (аудиторних) годин (30 балів), бали підсумкового тестування на платформі d-learn.pnu.edu.ua (10 балів) та бали, отримані за опрацювання навчального матеріалу під час самостійної роботи студента (10 балів), що контролюється протягом тижня контролю самостійної роботи (КСР).</p>
Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – залік. Форма здачі – комбінована.

8. Політика навчальної дисципліни

Вибір навчальної дисципліни відбувається на основі [Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника права на вільний вибір освітніх компонент](#).

Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, дотримуватися правил академічної доброчесності.

Академічна доброчесність:

Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування відповідно до [Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](#).

Відвідування занять:

При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях, пропуски та спізнення без поважної причини, що передбачено [Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#). Студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до семінарських занять і письмових робіт, на консультаціях викладача щопонеділка о 15.00.

Навчання за індивідуальним графіком:

Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua та виконанням усіх завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються [Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#).

Неформальна освіта:

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, Udeму, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується [Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#).

Повторне вивчення дисципліни:

Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до [Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін \(кредитів ECTS\) в умовах ECTS](#) або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>.

9. Рекомендована література

Основна

1. Іваницька М. Л. Київський національний університет імені Тараса Шевченка/М.Л.Іваницька. Мовна особистість перекладача як чинник впливу на продукт перекладу (на матеріалі роману Б. Леберта —Крейзіл), – Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики. – Вип. 21. – 2012.
2. Кияк Т. Р. Теорія і практика перекладу (німецька мова). Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Кияк Т. Р., Науменко А. М., Огуй О. Д. — Вінниця: Нова книга, 2006. — 592 с.
3. Кіщенко Ю. В. Вступ до перекладу (завдання для самостійної роботи до модульної атестації): навч.-метод. посібник для студентів I курсу спеціальності «Переклад». – Херсон: Вид-во ХДУ, 2007. – 48 с.
4. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу / Коптілов В. В. — К.: Юніверс, 2003. — 280 с.
5. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства. Підручник / Корунець І. В. — Вінниця: Новакнига, 2008. — 512 с.
6. Основи перекладознавства: Навчальний посібник / За редакцією А. Є. Нямцу — Чернівці: Рута, 2008. — 312с.
7. Ребрій О. В. «Образ перекладача» vs «образ автора»: взаємодія чи протидія? *Вісник Житомирського державного університету. Філологічні науки*. 2011. Вип. 56. С. 170–174.
8. Ребрій О. В. Сучасні концепції творчості у перекладі : монографія. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 376 с.
9. Ребрій О. В. Вступ до перекладознавства : конспект лекцій для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» факультету іноземних мов. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 116 с.
10. Содомора А. Широкі обрії перекладознавства [Електронний ресурс] / Содомора А. // Роксолана Зорівчак: Біобібліогр. покажч./ Уклад.: Г. Домбровська, З. Домбровська, У. Романюк; Наук. ред. О. Чередниченко; Автори передмов: О. Чередниченко, А. Содомора; Редкол.: Б. Якимович (голова), В. Сулим, А. Содомора та ін. — Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2004. С. 7-10.
http://library.lnu.edu.ua/bibl/images/Vudanna_WEB_pdf/3Ukrajinska_biobibliografija/17_Zorivch_ak.pdf
11. Albrecht J. Literarische Übersetzung. Geschichte. Theorie. Kulturelle Wirkung. Darmstadt : Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 2009. 363 S.
12. Kade O. Zufall und Gesetzmäßigkeit in der Übersetzung. Leipzig : Enzyklopädie, 1968. 128 S.

13. Kolb W. Sprachvarietäten (Dialekt/Sozionaekt). *Handbuch Translation*. Snell-Hornby, Mary u.a. (Hrsg.), Tübingen : Stauffenburg Verlag Brigitte Narr, 1998. S. 278–280.
14. Koller W. Einführung in die Übersetzungswissenschaft. 2. Auflage. Wiebelsheim : Quelle & Meyer, 1983. 291 S.
15. Koller, Werner. Probleme der Übersetzung von Phrasemen. In: Burger, H. / Dobrovolskij, D. / Kühn, P. / Norrick, N. (Hg.): *Phraseologie. Ein internationales Handbuch zeitgenössischer Forschung*. Bd. 1. Berlin, 2007. S. 605–613.

Додаткова

1. Лановик З. Художній переклад як проблема компаративістики // Літературознавча компаративістика. — Тернопіль, 2002. — С. 256–271.
2. Лановик М. Перекладознавчі проблеми компаративістики крізь призму літературознавчих теорій // Літературознавча компаративістика. — Тернопіль, 2002. С. 272–309.
3. Москаленко М. Тисячоліття: переклад у державі слова // Тисячоліття: Поетичний переклад України-Русі. — Київ: Дніпро, 1995. — С. 5-38.
4. Мушніна О.О. Об'єктний предикативний інфінітивний зворот як проблема перекладу (на матеріалі англійських науково-технічних та художніх текстів) // Філологічні студії. — Луцьк, 2004. - № 1 (25). — С. 61-67.
5. Прокопенко, А. В. Конфліктні стратегії політдіяча в аспекті стратегій перекладу (на основі американського політінтерв'ю) // Філологічні трактати. — 2012. — Т. 4, № 2. С. 82-88.
6. Ткачівська М.Р. Культурно-емотивні закономірності відтворення лексики обмеженого вжитку в українсько-німецькому художньому перекладі (автореферат), 2021. — 38с. <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/16515>

Викладач _____ **Марія ТКАЧІВСЬКА**